

„Bojovali za nás, my se staráme o ně!“

VETERÁN

3/2015

Zpravodaj projektu ČsOL Péče o válečné veterány

Poslední velitele tanků Ostravané srdečně zdravili a také ocenili

Genmjr. Mikuláš Končický u památníku v Sudicích

Účastníci oslav 70. výročí osvobození Ostravy měli možnost setkat se s posledními veliteli tanků 1. československé samostatné tankové brigády, která přinesla do Ostravy svobodu. Pietní akce v Sudicích, obci, ve které naši tankisté 15. dubna 1945 poprvé vstoupili na území osvobozované vlasti, se zúčastnil generálmajor Mikuláš Končický, který v bojích o Ostravu velel tanku T-34/85. Hlavních oslav ve dnech 28. až 30. dubna se spolu s ním zúčastnili i plukovníci Bedřich Opočenský a Karel Šerák, kteří také veleli tankům v bojích o Ostravu. Oba

plukovníci na večerním slavnostním koncertu 29. dubna převzali od primátora města Ostravy Tomáše Macury dekrety čestných občanů města jako výraz vděčnosti za jejich podíl na osvobození Ostravy. Všichni tři váleční veteráni se zúčastnili 30. dubna 2015 pietního aktu u Památníku osvobození v Komenského sadech a defilé historických vozidel ulicemi Ostravy, kdy byli srdečně zdraví přihlížejícími diváky.

Text a foto: Mgr. Jaroslav Juryšek,
terénní pracovník POVV

P.S. Dodejme, že náčelník Vojenské kanceláře prezidenta republiky Rostislav Pílec předal v pátek 15. května na Krajském vojenském velitelství Ostrava v zastoupení prezidenta republiky jmenovací dekret do hodnosti generálporučíka válečnému veteránovi Mikuláši Končickému. Generál Končický byl prezidentem Milošem Zemanem povýšen k datu 8. května, kvůli svému zdravotnímu stavu se ale ceremoniálu na Pražském hradě nezúčastnil. Rostislav Pílec současně předal Mikuláši Končickému Zlatý kříž náčelníka Vojenské kanceláře prezidenta republiky.

-LL-

Velitelé tanků: genmjr. Končický a plukovníci Opočenský a Šerák

Rodí se „Klub přímých potomků příslušníků čs. zahraničních armád“

První březnový čtvrtek se v klubovně v ústředí ČsOL v hotelu Legie děly věci. Obvykle se zde schází historická skupina 1. čs. armádního sboru a přítomní by se nechali spočítat na prstech jedné ruky. Tentokrát to bylo jinak. Všechna místa v klubovně byla obsazena, někteří i stáli. Sešlo se tu totiž více než padesát lidí, aby pod patronací Společnosti Ludvíka Svobody vytvořili přípravnou skupinu pro založení „Klubu přímých potomků příslušníků čs. zahraničních armád“.

A jak to probíhalo? Moderování se ujal Ludvík Engel, předseda společnosti. Netradičně. Přítomné totiž vyzval, aby se postupně všem účastníkům této schůzky představili a řekli něco o sobě. Takže jsme viděli, jak se představují přítomní váleční veteráni Gustav Singer, Miloslav Masopust, Václav Příbyl, Věra Holubeva, Vladimír Winter a další. Pak přišla řada na potomky a příbuzné válečných veteránů. A bylo jich hodně. Anž bychom chtěli někoho vynechat, jmenujme alespoň Zoe Klusákovou, Ludvíka Sochora, Františku Heřkovičovou, Ninu a Vladislava Patrasovi, Miroslava Grégra, Leopolda Vojtěchovského, Berunu Kopoldovou...

Jednání přišel pozdravit předseda ČsOL Pavel Budinský. Přítomným popřál zdar v jejich snažení a zdůraznil,

že si cení toho, že toto setkání probíhá právě na půdě Československé obce legionářské, která o druhoválečné veterány již dlouhodobě úspěšně pečuje. Další podobná schůzka se podle vyjádření Ludvíka Engela uskuteční 4. června 2015.

Text a foto: Ladislav Lenk

Dvoustovka se nekonala, a už se konat nebude

Válečný veterán Gustav Singer dorazil na slavnostní setkání přímých účastníků u příležitosti 70. výročí bojů u Jaslá a 72. výročí bojů u Sokolova do Velkého sálu MO v Praze Na Valech 6. března se zpožděním. Nechtěl se proto drát dopředu, do první řady, kde již tradičně sedí druhováleční veteráni. Škoda. Mohl se posadit vedle Antonína Bukového, jeho spolubojovníka od Sokolova, a společně s ním si dát na stůl cedulku s cifrou 200. Proč? Antonínu v tom okamžiku bylo 99 let, Gustovi 101. Bohužel, takto už se nikdy nesetkají. Plukovník v. v. Antonín Bukový necelé dva měsíce poté zemřel.

Válečný veterán, hrdina bojů od Sokolova a Kyjeva, zakládající člen 1. československého

polního praporu v uralském Buzuluk, který prošel celou bojovou cestou československé jednotky v SSSR až do Prahy. Po bojích u Kyjeva absolvoval speciální výcvik pro boj v hlubokém týlu nepřítele a poté byl v době Slovenského národního povstání vysazen na Slovensko. Z povstaleckého území kromě desítek důležitých zpravodajských informací odesílal depeše se žádostmi o zbraně a střelivo. Antonín Bukový patřil mezi posledních 11 bojovníků 1. čs. polního praporu, který bojoval u ukrajinského Sokolova.

Ladislav Lenk, foto: Jitka Lenková

Válečný rok 1915 – jiná válka, než jsme čekali

Před Generálním štábem AČR byla 10. března slavnostně zahájena výstava věnovaná válečnému roku 1915. Tato výstava navazuje na loňskou výstavu, která připomínala vypuknutí 1. světové války. Vernisáž zahájil náčelník Generálního štábu AČR armádní generál Petr Pavel. Přivítal všechny hosty, zejména válečné veterány, kteří se dostavili v hojném počtu. Ve svém krátkém projevu hovořil o průběhu celé války, přerozdělení mocenských center, rozpadu impérií a o skutečnosti, že naši vojáci bojovali na obou frontách. Řekl: „Je třeba si uvědomit i takové historické souvislosti a vojenské zkušenosti, že naši vojáci bojovali na mnoha frontách, a to jak na straně spojenců, tak v uniformách Rakousko-Uherska, a proto mnohdy stáli proti sobě.“ Přestřížení pásky se pak ujal společně s autorem výstavy historikem Tomášem Kykalem z Vojenského historického ústavu Praha a starostou Prahy 6 Ondřejem Kolářem. Výstava se věnuje nejen zásadním bojům na evropských frontách, ale ukazuje i na život v zázemí, jakou roli hrála věda a technika v této válce či jak vypadal československý odboj. Dobové fotografie, kresby, karikatury a plakáty pocházejí ze sbírek Vojenského historického ústavu v Praze. Výstava se těšila mimořádnému zájmu válečných veteránů, což dokazuje i foto.

Eva Armeanová, foto: Stanislav Pítr

Vernisáž výstavy ve Fulneku

Novojičínské muzeum ve spolupráci s městem Fulnek, Comeniem Fulnek, OV ČSBS a Jednotou ČsOL Nový Jičín uspořádalo v kulturním zařízení krajského úřadu – kostele sv. Josefa ve Fulneku – výstavu „Ostravsko-opavská operace 1945“ s podtitulem „Stopy války ve Fulneku“. Její vernisáž se pod záštitou ředitele KVV Ostrava Jaroslava Hrabce konala 19. 3. 2015. Snahou organizátorů bylo docílit maximální účasti druhoválečných veteránů. Z nich se zúčastnili mj. v. v. Rostislav Stehlík, Helena Esterkesová, Štěpánka Kaliková, Anastasie Králová a Miroslav Škrabánek. Přítomní oficiální hosté přednesli zdravice, v nichž vyjádřili obdiv a hold obětem bojů

za osvobození republiky i přítomným veteránům. Zdůraznili přínos vzpomínkových akcí a přiblížení důležitých historických událostí

pro paměť národa a uvědomování mladé generace. V pečlivě připraveném vystoupení žáků místní základní školy zazněly lidové a zlidovělé písně, dnes téměř nepublikované. Vystoupení vyvolalo u přítomných pamětníků vzpomínky na upřímné štěstí a radost z osvobození po těžkých letech poroby. Zúčastnění veteráni obdrželi květiny a při následné besedě vyjádřili potěšení a vděk, že současná generace nezapomíná na aktivní účastníky odboje, uchovává k nim úctu s odkazem pro další generace.

Ing. Petr Radina, foto: J. Číp

Na Bílém Kříži v Karlových Varech se slavilo

Dne 29. března oslavil krásné 95. narozeniny válečný veterán Zoltán Széles. Zoli, jak mu říkají přátelé, oslavil své životní jubileum v plné síle a svěžesti. Blahopřát mu přišla Helena Typoltová z Ministerstva obrany, terénní pracovník projektu POVV Jiří Kašpárek a všichni obyvatelé a zaměstnanci domova a řada dalších včetně jeho kamaráda též válečného veterána Jaroslava Malého. Zoltán Széles je dobrým vzorem pro ostatní obyvatele domova. Denně, za každého počasí, chodí ven na procházky, hodně čte a sleduje sportovní přenosy. Rád si posedí s přáteli u dobrého vínka a partičky karet. Přejeme mu touto cestou pevné zdraví, mnoho elánu a spoustu radosti do dalších let.

Připravila: Květa Rokosová, sociální pracovníce DPVV Bílý kříž

Rozdíl generací není překážkou

Rozdělování válečných veteránů na druhoválečné a novodobé je specifíkem zemí bývalého východního bloku. Je to pochopitelné vzhledem k historickému vývoji světa za posledních 70 let. Zatímco západní země v čele s USA vysílaly své vojáky do válečných konfliktů po celém světě téměř nepřetržitě, východní blok se zaměřil spíše na snahu neprodyšně uzavřít hranice vlastní. Neznamená to však, že by se tak separovaly i vztahy druhoválečných veteránů s těmi novodobými. A překážkou nemusí být ani rozdíl dvou generací. Například v Kroměříži se pravidelně setkávají její novodobí váleční veteráni s druhoválečnými veterány Karlem Jánským a Oldřichem Dřímalem. Válečný veterán Oldřich Dřímál nás však bohužel na začátku loňského roku opustil navždy. Snímek zachycuje oslavu 91. narozenin válečného veterána Karla Jánského z konce minulého roku spolu s novodobými účastníky konfliktů v Bosně, Iráku i Afghánistánu. Mezi nimi je i terénní pracovník projektu POVV Zlínského kraje Jaroslav Šulěř.

Připravil: -JŠ-

Úsměvný kontrast se sedmdesátiletým odstupem

Hrůzy 2. světové války jsou bezesporu vymykající se lidskosti a životu samému. Dnešní Evropa se od té před 70 lety liší natolik, že si ji dnes málokdo může představami vůbec jen přiblížit. Jeden takový poměrně výstižný kontrast se naskytl i mně, terénnímu pracovníku projektu Péče o válečné veterány ve Zlínském kraji. Válečná veteránka Jaroslava Zajičková, rozená Baklíková, oslavila letos své 91. narozeniny. Je to velmi milá a příjemná dáma a při každé návštěvě si vždy dobře popovídáme.

Jako novodobý válečný veterán jsem se zúčastnil čtyř zahraničních misí. Každé z nich předcházela vrstevnická dril. Součástí takových dvouměsíčních drilů bylo i pár dní a nocí v zasněženém lese, takzvaně „na přežití“. Když však z vyprávění Jaroslavy Zajičkové vyplynulo, že žila s partyzány v lese přes tři roky, v duchu jsem se až zastyděl. A to jsem se, domníval, a stále domnívám, že alespoň my, účastníci stávajících válečných konfliktů, se na základě svých vlastních hrůzných prožitků odtamtud

můžeme v představách být jen částečně přiblížit zážitkům veteránů 2. světové války.

Jenže dnes jsou většinou civilizované populace předkládány válečné konflikty prostřednictvím TV zpráv tak běžně, že si je pro jejich četnost už nikdo ani nesnaží v reálu představit. Jakoby na to v dnešním uspěchaném, bezohledném světě ani nebyl čas. Jsme zkrátka nepoučitelní... Naši druhováleční veteráni však bezohlední rozhodně nebyli! Patří jim za to náš velký dík a obrovská úcta. S přáním pevného zdraví se kromě redakce Veterána připojil i můj osmiletý syn. Paní Zajičková, všechno nejlepší!

Připravil: Jaroslav Šulěr

Zamyšlení s gratulací

Jak tenká je hranice mezi životem a smrtí, se na vlastní kůži mohla přesvědčit většina z vás, našich válečných veteránů. Kolikrát za války nastal okamžik, kdy váš tehdy velmi mladý život mohl být krutě ukončen. Osud vám však byl našťastí nakloněn a věnoval vám dalších 70 let života.

Nevím, jak jste si na uvědomování si tohoto úhlu pohledu na život za tu dobu zvykli, mě však napadá vždy, když s napětím poslouchám příběh každého z vás. Běhá mi mráz po zádech a v hlavě se mi rodí právě ona myšlenka tenké hranice.

Nejinak tomu bylo i u válečné veteránky Anny Malinové z Podolí u Uherského Hradiště. Při představě jak fašisté těžkými zbraněmi ostřelují jejich usedlost za to, že v ní ukrývali partyzány. Ohlušující výbuchy, dunění země, střepiny tříštily sklo z oken a partyzánovi, který svým tělem naši veteránku kryl, zalily obličej krví. Bohužel jeho další osud neznáme. Co na tom, že jim tehdy sestřelili část domu.

Nyní, o 70 let později, oslavila paní Malinová krásné devadesáté narozeniny, a my se připojujeme se srdečnou gratulací.

Připravil: Jaroslav Šulěr, terénní pracovník projektu POVV

Vzpomínka na mého tátu, plukovníka Františka Bernase

Nebylo mnoho rodičů, jejichž jediné dva synové jako Jan a František Bernasové svou vlast obětovali nejen své osobní pohodlí, ale i šťastný manželský život s malými dcerkami. Okupovaná vlast byla pro ně, jako příslušníky prvorepublikové čsl. armády, prvořadá. Byli aktivními členy organizace Obrany národa pod velením pplk. Josefa Balabána, na jehož rozkaz z února 1940 museli opustit své rodiče, manželky a odejít do zahraničního odboje.

Můj otec František Bernas se zúčastnil mimi jiné bojů u Dunkerque. Strýc Jan bojoval ve funkci velitele III. roty v praporu plukovníka Klápálka u Tobruku. V kvalifikační listině z r. 1945 se o mém tátovi píše: „Osvědčil se výtečně jako velitel oddílu i zástupce velitele dělostřeleckého pluku.“ Dále se uvádí: „Není překážek, kterých by se svojí vůlí, svědomitostí a pracovitostí nesnažil překonat. Jako velitel spravedlivý, energický, houževnatý, klidný

a rozvážný, vysokých morálních kvalit, prokázaných po celou dobu zahraničního boje, s velmi dobrým vlivem na podřízené, u nichž dosáhl obliby a úcty.“

Za své bojové působení obdržel řadu vyznamenání. Mimo jiné dva Válečné kříže 1939, medaili Za chrabrost a zásluhy 1. stupně. Ve zdůvodnění udělování se uvádí: „Válečný kříž č.2617 obdržel právě jako velitel oddílu za bojových akcí u Dunkerque, kde řídil ze své pozorovatelné palby svého oddílu přesně a rychle, takže poskytoval nejvyšší podporu pěším a tankovým jednotkám, způsobil těžké ztráty nepříteli. Ačkoliv byl často pod palbou nepřátelského dělostřelectva a minometů, plnil své povinnosti odvážně a s úspěchem.“

Rovněž medaili Za chrabrost č. 2376 obdržel v bojích u Dunkerque, kde projevil vždy mimořádnou statečnost, odvahu a obětavost...

Svého otce jsem si velice vážil a nesmírně miloval též proto, že se mne snažil po svém návratu až do konce svého života vynahrádit mé ztracené dětství, kdy jsem byla nejen bez táty, ale dočasně i bez mámy, která byla internována ve Svatobořicích se svou sestrou Marií, manželkou Jana Bernase.

Plně dodnes chápu jeho vysoké morální kvality, které vyjádřil ve svém válečném deníku mimo jiné slovy: „Chci vytrvati dále v boji svaté věci českého národa, chci s ohledem na mou rodinu bojovati, aby mé dítě mohlo svobodně mluvit česky, ke svému česství se svobodně a hrdě hlásit. Vždyť doma, v nešťastné vlasti, byl bych nešťastný i já i celá má rodina. Věřím proto ve šťastnější naši budoucnost jak vlasti, tak i rodiny.“

Z celého srdce bych přála všem dětem takového tátu. Narodil se 12. 8. 1908, zemřel 6. 10. 1989

*Dr. Zdena Čapková,
členka ČsOL od r. 2009*